

Workshop

Psychodiagnostiek in een collaboratief, positief en contextgericht jasje.

MSc. Monique Zoet
GZ-psycholoog i.o. Specialist
Diagnostiek Centrum, GGNet

GGNet

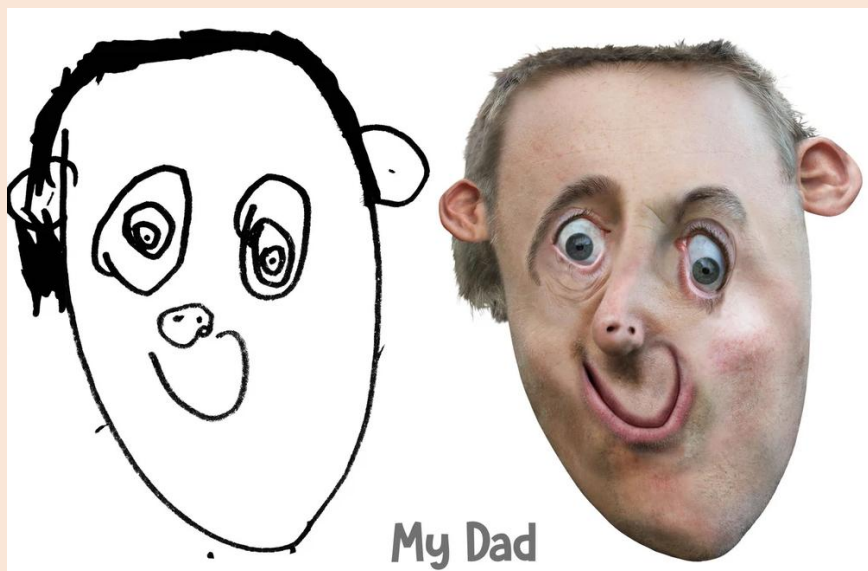
In de actie..

PSYCHODIAGNOSTIEK

CONGRES

13 MAART 2025

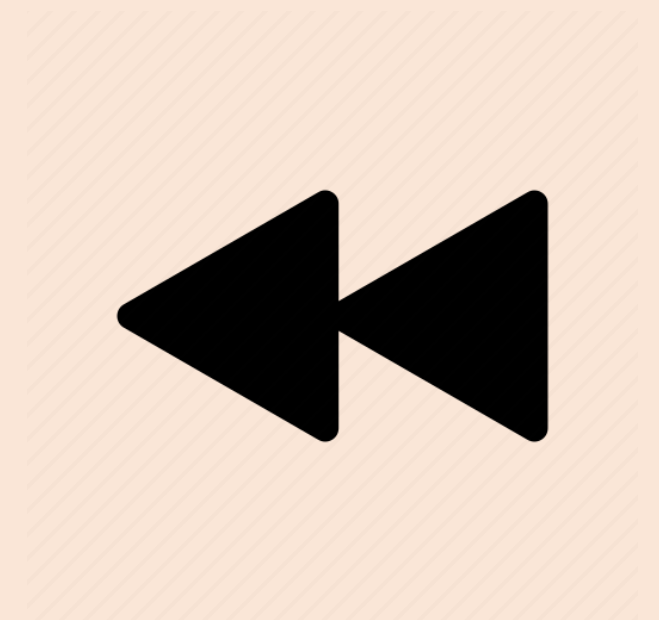
Inhoud

1. Visie op psychodiagnostiek
2. Vorming van een werkwijze
3. Wetenschappelijk onderzoek
4. Reflectie en actie

Terug in de tijd..

- Psychodiagnostiek binnen GGNet anno 2012
 - ‘Draaideur PDO’s’
 - ‘Gaarne PDO’
 - Grote diversiteit in kwaliteit
 - Geen éénduidig beleid / visie
- Ontstaan Diagnostiek Centrum (2013)
Expertisecentrum DC, organisatie overstijgend.
Doel: o.a. uniformiteit, kwaliteitsbevordering & innovatie.

Visie psychodiagnostiek

- Algemeen intersectorale richtlijn diagnostiek (Kwaliteitscentrum Diagnostiek, 2020)

7 principes (Pameijer en Draaisma, 2011)

1. Is doelgericht,
2. richt zich op de behoeften van de cliënt en de opvoeders/hulpverleners
3. betreft de omgeving van de cliënt en heeft aandacht voor hun ondersteuningsbehoeften
4. hanteert een transactioneel referentiekader;
5. acht samenwerken met cliënten en hun context cruciaal;
6. besteedt aandacht aan positieve factoren;
7. verloopt systematisch en transparant.

Werkwijze

- Diagnostische cyclus (de Bruyn, 1995)
- AST-NIP
- 3 fasen (aanmeldfase, testfase, terugkoppelingsfase)

+ 4 elementen:

- Collaboratieve psychodiagnostiek
- Positieve psychologie
- Herstelgerichtheid
- Contextgericht

Collaboratieve psychodiagnostiek

‘Benadering binnen de psychologische diagnostiek waarbij de diagnosticus en de cliënt nauw samenwerken gedurende het gehele diagnostische proces (Fischer, 2000)’.

- ↑tevredenheid, ↑ empowerment (Tambuyzer, 2012).
- ↓klachtenniveau, ↑ persoonlijke groei, ↑ compassievol, bruikbaar en accuraat beeld van zichzelf (Aschieri, Emmerik, Wibbelink & Kamphuis (2023)
- ↓symptomen ↑ beloop behandeling (Poston & Hanson, 2010).

In de praktijk

- Patiënt is op de hoogte van de inhoud van de aanvraag en is hiermee akkoord.
- Patiënt heeft akkoord gegeven op het onderzoeksplan en weet van tevoren wat de uitkomsten kunnen zijn.
- Patiënt ziet de meerwaarde van het onderzoek en voelt zich mede verantwoordelijk voor het resultaat.

Collaboratieve psychodiagnostiek

Oefening:

Wissel met elkaar in duo's uit:

1. Wat doen jullie al op het gebied van collaboratieve psychodiagnostiek?
2. Wat heeft aandacht nodig?
3. Waar loop je tegenaan?

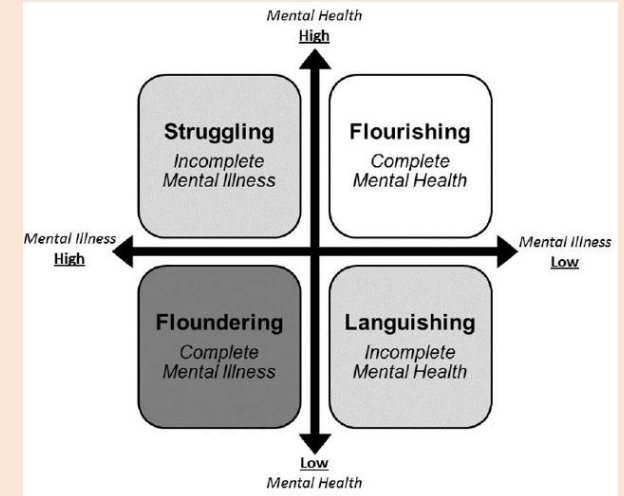
Positieve psychologie

- Zowel klacht als krachtgericht
- Dual-continua model (Keyes, 2002)
- ‘Wat heb je al in huis wat versterkt kan worden?’

In de praktijk

- In aanmeldfase in kaart brengen van o.a. welbevinden.
- Tijdens onderzoek afname MHC-SF

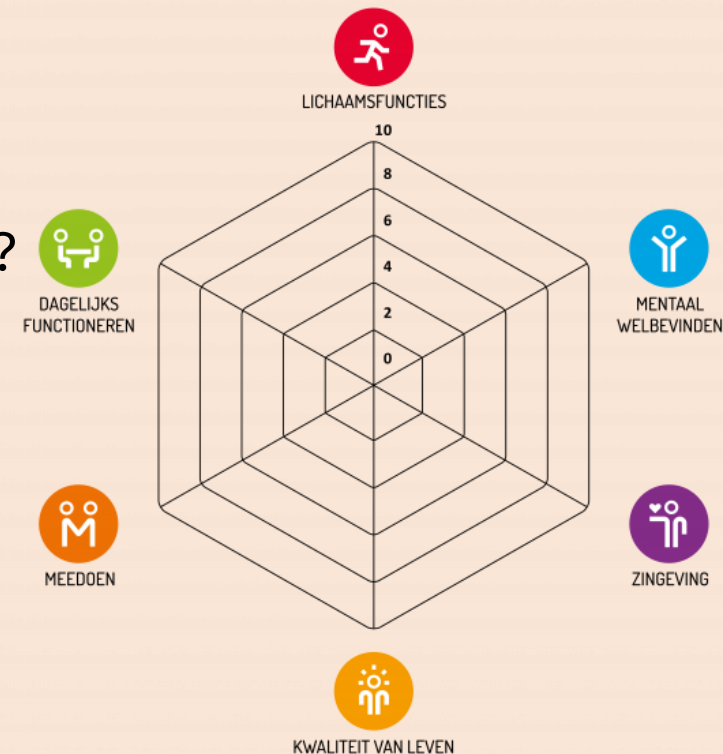
Oefening: ‘Hoe vraag je positieve factoren uit, wat zijn hierin worstelingen?’

Voorbeelden vragen

- Wat vinden anderen een kwaliteit van jou?
- Waar ben je dankbaar voor?
- Hoe is het je gelukt om (moeilijke situatie) te veranderen?
- Wat is er goed aan jou?
- Waar ben je al goed in?
- Wat deed je als kind waardoor je tijd uit het oog kon verliezen?
- Wat inspireerde/interesseerde/motiveerde je vroeger?
- Waar kan je dit terugvinden in je activiteiten van nu?
- Waar krijg je energie van?
- In welke situaties kan je spontaan reageren?
- Wanneer voel jij je sterk?

Tip: Spinnenweb positieve gezondheid (Huber, 2014).

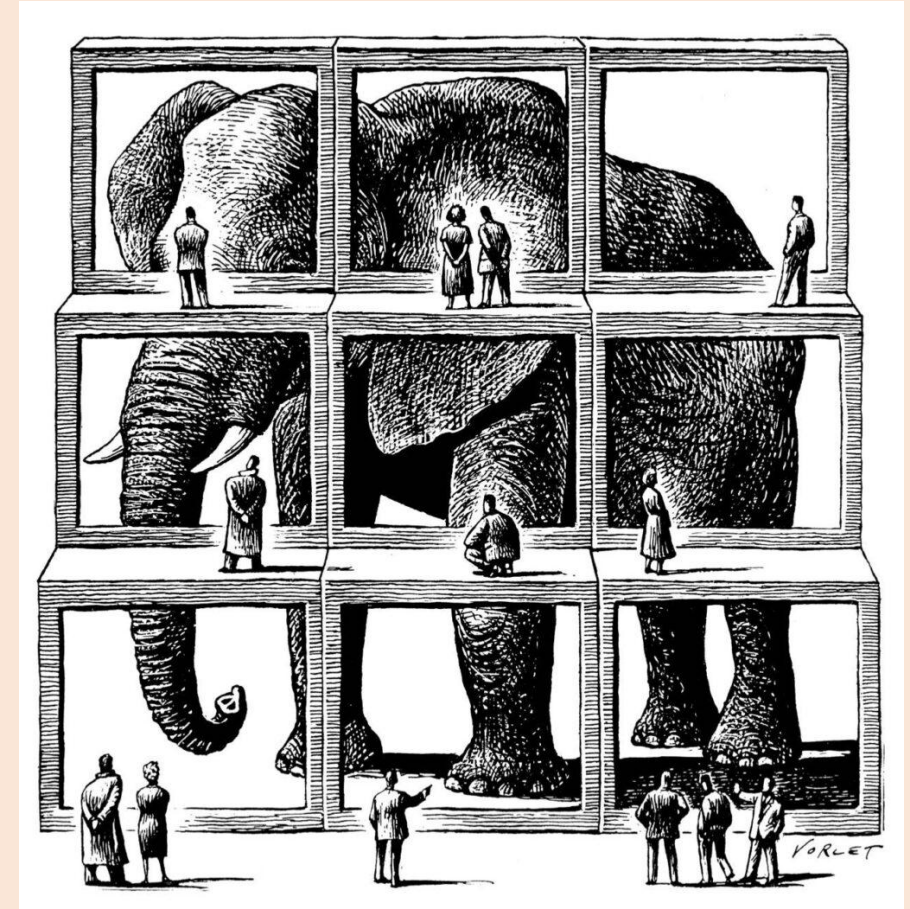

Contextgerichtheid

- Adviesrapport 'Zonder context geen bewijs' (RVS, 2017)

In de praktijk

- Doornemen van het levensverhaal
↑identiteitsontwikkeling ↑zelfbeeld
(Beek & Schuurman, 2007).
- *Hoe kunnen we je klachten begrijpen vanuit jouw context en levensverhaal?*
- Vanuit bio-psycho-sociaal model

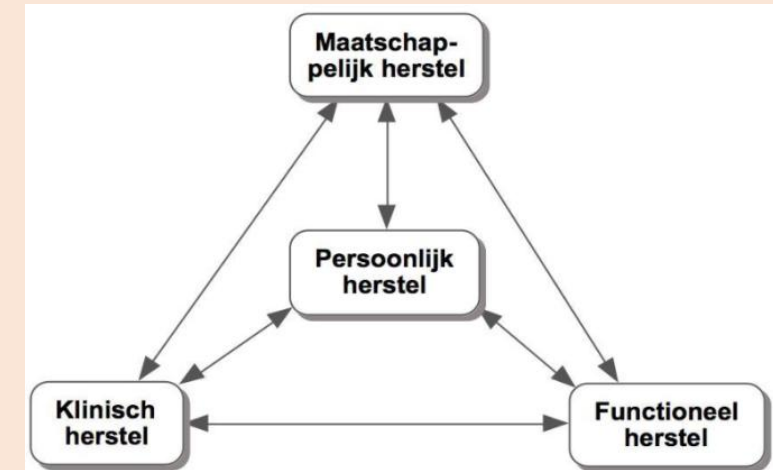
Herstelgericht

- 4 vormen (Van der Stel, 2016)

Persoonlijk herstel: betekenisverlening van klachten

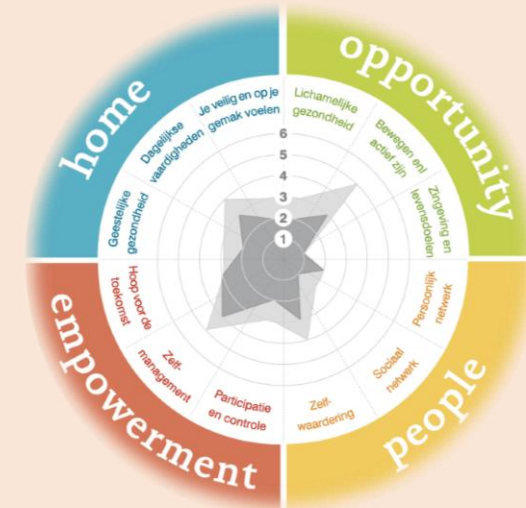
Functioneel herstel

- 4 fasen

In de praktijk

- Hypothesevorming
- Afname I.ROC (persoonlijk herstel)

Proces

Aanmeldfase

Aanvraag onderzoek

- Diagnosticus neemt aanvraag door met verwijzer

1

2

Dossieronderzoek

Kennismakingsgesprek

- afname vragenlijsten MHC-SF, I.ROC, BSI
- klachtenanamnese positieve factoren herstel
- Huidige context
- Inventarisatie hulpvraag
- Levensverhaal

3

4

Hetero-anamnese

- Visie op klachten
- Visie op hulpvraag
- Positieve factoren

Opstellen onderzoeksplan

- Voorstel onderzoeksvragen
- Voorstel hypothesen
- Mogelijke uitkomsten
- Voorstel testonderzoek
- Afname vragenlijsten
- Bij akkoord pt vervolgen

5

Integratiefase

Integratie

- Op basis van het bio-psycho-sociaal model
- Verklarend vanuit context & levensverhaal
- Verwerking van positieve factoren

7

Testfase

6

Testonderzoek

- stapsgewijs hypothese toetsing
- Tussentijdse terugkoppeling bij hypothesen

8

Terugkoppeling

- Samen met patiënt
- Doornemen van verslag
- Afname vragenlijsten

9

Terugkoppeling 2

- Indien gewenst met pt, verwijzer en systeem

10

Verslaglegging

- Pt ontvangt concept verslag
- twee weken voor doornemen
- Indien akkoord --> archivering

Wetenschappelijk onderzoek

KWALITATIEF
ONDERZOEK

KWANTITATIEF
ONDERZOEK

E.M. Podt
Onderzoeksassistent

MSc. M. Zoet
**GZ-psycholoog i.o.
Specialist**

Dr. K. Huijbregts
**Klinisch psycholoog/
senior onderzoeker**

Drs. K. Franken
**Klinisch psycholoog/
Hoofddocent
psychodiagnostiek RINO**

Methode

Semigestructureerde interviews (n=6)

Psychologen i.o. GZ-psycholoog en GZ-psychologen

Afname en interpretatie door onderzoeksassistent

Resultaten

1. Effect

Op patiëntniveau:

- ↑ gezien, gehoord en begrepen voelen (5/6)
- ↑ vertrouwen in het proces en in de uitkomst (3/6)
- ↑ therapeutische relatie (2/6)
- ↑ tevredenheid en betrokkenheid bij proces (2/6)
- ↑ meer rust en zelfinzicht (1/6)

Op niveau van diagnosticus:

- ↑ gevoel van overzicht (2/6)
- ↓ ervaren stress tijdens onderzoek (2/6)
- ↑ samenwerking tussen collega's (2/6)

2. Uitdagingen

Op niveau van diagnosticus:

- ↑ Tijdsinvestering door maatwerk (2/6)
- ↑ Extra belasting (2/6)

Conclusie & Advies

‘De diagnostici schatten in dat collaboratieve psychodiagnostiek waardevol kan zijn voor patiënten, doordat het hen meer betrokkenheid en zelfinzicht biedt. Hoewel zij uitdagingen benoemden, zoals de tijdsinvestering en de integratie van vragenlijsten, merkten zij op dat de methode therapeutische effecten zou kunnen hebben en een waardevolle aanvulling kan zijn op traditionele diagnostiek’.

Advies:

Scholing collaboratieve psychodiagnostiek
Concretiseren van Modelchecklist
Vervolg kwalitatief onderzoek patiënten

Methode

Pilotstudy (n=42)

3 Meetmomenten

T0: Voorafgaand aan klachtenanamnese

T1: Na bespreken onderzoeksplan

T2: Na terugkoppeling onderzoek

Uitkomstmaten: Welbevinden (MHC-SF), Herstel (I.ROC),
Klachtenniveau (BSI)

Co-variaat: modelgetrouwheid (MCL) & medicatiegebruik

Kwantificeren van werkwijze

- Modelchecklist van 22 stappen (0-22 score)

Deze checklist wordt aan het eind van het psychodiagnostisch traject ingevuld door de werkbegeleider met de psycholoog i.o. GZ-psycholoog. Indien het onderzoek wordt uitgevoerd door de GZ-psycholoog, wordt deze ingevuld met een Klinisch psycholoog.

Zijn de volgende stappen gezet:

Stappen te doorlopen in het psychodiagnostisch onderzoekstraject		Ja/Nee
1	Ik heb de patiënt toestemming gevraagd voor inzage in zijn of haar elektronisch patiënten dossier.	
2	Ik heb toestemming gevraagd aan de patiënt om met de verwijzer te mogen overleggen.	
3	Ik heb uitleg gegeven over de procedure rondom het psychodiagnostisch onderzoek. Hierbij is aandacht geweest voor de rechten en plichten die patiënt gedurende het onderzoek heeft.	
4	Ik heb met de verwijzer besproken of hij/zij met de patiënt de aanvraag doorgenomen heeft en dat de aanvraag is opgestuurd naar het Diagnostiek Centrum. Indien dit niet het geval was heb ik de verwijzer gevraagd dit op te pakken.	
5	Ik heb met patiënt besproken wat zijn of haar hulpvraag is voor het onderzoek.	
6	Ik heb de visie van het systeem over patiënt besproken, dit in de aanwezigheid van patiënt.	
7	Ik heb met de patiënt zijn of haar levensverhaal doorgenomen.	
8	Ik heb met patiënt stil gestaan bij zijn of haar functioneren in diverse contexten (werk, vrije tijd, sociaal, gezin, vrienden).	
9	Ik heb middels een anamnestic gesprek de mate van welbevinden in kaart gebracht.	
10	Ik heb middels een anamnestic gesprek de mate van herstel in kaart gebracht.	

Resultaten

To be continued..

Recente update

Fase dataverzameling:

n= 40 inclusies

n= 28 compleet

Beschrijvende statistiek

Geslacht: 14 V, 26 M

Leeftijd: 20-62, gem. 33 jaar

Modelchecklist (12-22) 40% 22 (maximale score)

Opleidingsniveau: 33% HBO afgerond

n=5 eerder gestopt vanwege toestandsbeeld trauma

Reflectie en actie

- Wat blijf je doen en wat ga je vanaf morgen anders doen?

Bedankt!

GGNet

Monique Zoet
GZ-psycholoog i.o. Specialist
Diagnostiek Centrum

E m.zoet@ggnet.nl

Bezoekadres
Vordenseweg 12, Warnsveld
Gebouw de Dries

Literatuur

- Aschieri, F., van Emmerik, A. A. P., Wibbelink, C. J. M., & Kamphuis, J. H. (2023). A systematic research review of collaborative assessment methods. Psychotherapy. Advance online publication. <https://doi.org/10.1037/pst0000477>
- Van Beek, F., & Schuurman, M. (2007). Werken met Levensverhalen en levensboeken. Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- de Beurs, E., & Zitman, F.G. (2006). The Brief Symptom Inventory (BSI): Reliability and validity of a practical alternative to SCL-90. Maandblad Geestelijke Volksgezondheid, 61, 120-141.
- Fischer, C.T. (2000). Collaborative, individualized assessment. Journal of Personality Assessment, 74 (1):2-14.
- Keyes, C. L. M. (2002). The mental health continuum: From languishing to flourishing in life. Journal of Health and Social Behavior, 43(2), 207–222. <https://doi.org/10.2307/3090197>
- Kwaliteitscentrum Diagnostiek (2020). Algemene Intersectorale Richtlijn Diagnostiek. Verkregen op 12-8-2023 van: <https://portaal.kwaliteitscentrumdiagnostiek.be/wp-content/uploads/2022/04/Algemene-Intersectorale-Richtlijn-Diagnostiek.pdf>
- Pameijer, N., & Draaisma, N. (2011). Handelingsgerichte diagnostiek in de jeugdzorg. Een kader voor besluitvorming. Leuven: Acco
- Van der Stel, J.C (2016). Psychische gezondheidszorg op maat. Op weg naar een precieze en persoonlijke psychiatrie. Houten: Bohn Stafleu van Loghum; 2016
- Tambuyzer, E. (2012). Eén verhaal, drie visies. Patiënten, familieleden en hulpverleners over participatie in de geestelijke gezondheidszorg. Doctoraatsthesis, KU Leuven